

WIST-JE-DAT...

APRIL 2022

1. Drugscriminaliteit niet alleen te relateren is aan jongeren met ‘bekende’ risicofactoren?

Uit literatuur blijkt dat onder andere lage schoolprestaties, een lage schoolmotivatie en een slechte houding op school risicofactoren zijn voor een criminele carrière (Servaas, Weerman en Fischer, 2021)¹. Het RIEC Midden-Nederland heeft vanuit het regioprogramma ‘Straatwaarde(n)’ in verschillende gemeenten onderzoek gedaan naar jonge aanwas in de (hard)drugshandel. Uit een meta-analyse van deze onderzoeken komt naar voren dat het in zes van de tien onderzochte gemeenten naast de jongeren met ‘bekende’ risicofactoren ook gaat om jongeren die op het eerste gezicht minder kwetsbaar lijken (Adjiembaks, Boer & Oude Lansink, 2022)². Deze jongeren zijn relatief hoger opgeleid en doorlopen een goede schoolcarrière. Ook hebben ze ouders met relatief ondersteunende opvoedstijlen en komen ze uit relatief hoge sociaaleconomische buurten. Zij lijken bij de (hard)drugshandel betrokken vanwege normalisering qua gebruik onder hun vriendengroep en/of de kick en status die de handel binnen de eigen vriendengroep met zich meebrengt.

2. Het hebben van familieleden, vrienden en kennissen in de georganiseerde criminaliteit als belangrijkste risicofactor voor rekrutering naar voren komt?

De instroom van jeugdigen in de georganiseerde misdaad loopt deels geleidelijk via bestaande sociale netwerken of een criminele familie, maar deels (ook) via rekrutering. Dit blijkt uit meerdere literatuurstudies die door

¹ Servaas, L.M, Weerman, F.M, & Fischer, T.F.C. (2021). Risico-, versterkende en beschermende factoren voor crimineel gedrag. Erasmus Universiteit, Sectie Criminologie.

² Adjiembaks, S.D., Boer, A.H. & Oude Lansink, M.J. (2022). *(On)zichtbare beelden van jonge aanwas in de drugscriminaliteit. Een meta-analyse van tien deelonderzoeken in de regio Midden-Nederland*. Utrecht: RIEC Midden Nederland.

Van Wijk et al. (2021)³ worden beschreven. Uit een kennissynthese van het WODC over rekrutering- en ingroeimechanismen en risicofactoren van jongeren in de georganiseerde criminaliteit komt het hebben van familieleden, vrienden en kennissen in de georganiseerde criminaliteit naar voren als belangrijkste gefundeerde risicofactor voor rekrutering. Daarnaast benoemt het rapport verschillende mechanismen die een belangrijke rol spelen bij de ingroei in georganiseerde criminaliteit, waaronder sociale relaties, de invloed van werk(relaties), hobby's en nevenactiviteiten, levensloopgebeurtenissen en bewuste rekrutering door criminele groepen (Boer et al., 2022)⁴.

3. Geweld in de wijk te beïnvloeden is door het structureel en duurzaam aanpakken van de omgeving en het inzetten op positieve sociale normen?

Uit Amerikaans onderzoek naar bestaande interventies over zogeheten *community violence* blijkt dat geweld in de wijk te beïnvloeden is door bijvoorbeeld de fysieke omgeving op te knappen en de openbare ruimte aantrekkelijker te maken voor de bewoners (Branas et al, 2020)⁵. Geweld neemt, zo blijkt uit het onderzoek, af als de kwaliteit van de omgeving verbeterd wordt door bijvoorbeeld meer groen en betere kwaliteit van woningen. Ook werken programma's in de buurt waarbij structureel ingezet wordt op het versterken van positieve sociale normen. Het inzetten van geloofwaardige rolmodellen die zich verzetten tegen een pro-criminele norm en juist een anti-geweldsnorm uitdragen kunnen bijdragen aan het terugdringen van geweld. Deze aanpak helpt tegelijkertijd bij een groter vertrouwen in de politie (Butts & Delgado, 2017).⁶

4. Een netwerkanalyse en langdurig systemisch interveniëren kansen kunnen bieden om misdaadcarrières te doorbreken of te voorkomen?

Er is voor de eerste keer op basis van straat- én systeeminformatie een uitgebreide netwerkanalyse gemaakt van de (drugs)criminaliteit in een Amsterdamse buurt en de mate van beïnvloeding en samenwerking⁷. Het netwerk blijkt te bestaan uit jongeren, jongvolwassenen en volwassenen en is door sterke onderlinge relaties hecht en gesloten. Criminele families maken deel uit van het netwerk. De vrouwen in het netwerk zijn kwetsbaar

---

³ Wijk, van A., Esseveldt, van J., Broekhuizen, J. & Bervoets, E. (2021). *Jongeren en georganiseerde drugscriminaliteit in de regio Den Haag*. Arnhem: Bureau Beke.

⁴ Boer, H. D., Ferwerda, H., & Kuppens, J. (2022). *Do or don't*. Den Haag: WODC.

⁵ Branas, C., Buggs, S., Butts, J. A., Harvey, A., Kerrison, E. M., Meares, T., ... & Webster, D. (2020). *Reducing Violence Without Police: A Review of Research Evidence*. John Jay College Research Advisory Group on Preventing and Reducing Community Violence.

⁶ Butts, J., & Delgado, S. (2017). *Repairing trust: Young men in neighborhoods with cure violence programs report growing confidence in police*. John Jay College of Criminal Justice, Research and Evaluation Center.

⁷ Ferwerda, H., Brouwer, N. Hölzen, I., & Kroese, L.. (2021). *Misdaadcarrières voorkomen en doorbreken*. Arnhem: Bureau Beke

en hebben een faciliterende rol. Diverse bedrijven uit de omgeving fungeren als ontmoetingsplekken of locaties die faciliteren. Autoverhuurbedrijven uit andere delen van het land zijn verbonden. Diverse mannen zijn actief in de Amsterdamse taxibranche⁸. Het netwerk is op basis van onderlinge hechtheid onder te verdelen in 11 clusters met elk eigen kenmerken. Ook zijn er verbinders die jongeren aanzetten tot het plegen van strafbare feiten. Zij vormen de schakel om jongeren die nog tamelijk onschuldig actief zijn in de criminaliteit in contact te brengen met zware jongens en zwaardere vormen van criminaliteit.

5. Een combinatie van huisbezoeken en educatie over opvoeding van jonge kinderen impact kan hebben op jeugdcriminaliteit?

Relatief veel jongeren die delinquent gedrag vertonen zijn nog niet blootgesteld aan effectieve interventies of krijgen deze alleen zodra ze in het justitiële systeem zitten (Baskin–Sommers et al., 2022)⁹. Een Amerikaans onderzoek van Petitclerc & Brooks–Gunn (2022)¹⁰ zoomt in op het Infant Health and Development Program (IHDP), een interventie die zich richt op de vroege kindertijd en de rol van ouders ter voorkoming van delinquent gedrag. De sleutelcomponenten van het IHDP lijken een combinatie van het interveniëren op een paar vroege risicofactoren als het ontwikkelen van cognitie en gedrag, de financiële redzaamheid van ouders en hun opvoedingsstijl (Yoshikawa, 1994)¹¹. Uit het onderzoek blijkt dat kinderen een kleinere kans hebben de criminaliteit in te gaan als er aan het IHDP is meegedaan.

Voor meer achtergrondinfo of de publicaties, mail naar:

straatwaarden@riec-mn.nl

⁸ Zie voor meer onderzoek over de taxibranche: Ferwerda, H., Boer, de H., Leiden, van I., & Wolsink, J. (2021). *Taxi!* Arnhem: Bureau Beke

⁹ Baskin–Sommers, A., Chang, S. A., Estrada, S., & Chan, L. (2022). Toward Targeted Interventions: Examining the Science Behind Interventions for Youth Who Offend. *Annual Review of Criminology*, 5.

¹⁰ Petitclerc, A., & Brooks–Gunn, J. (2022). Home Visiting and Early Childhood Education for Reducing Justice System Involvement. *Prevention Science*, 1–14.

¹¹ Yoshikawa, H. (1994). Prevention as cumulative protection: Effects of early family support and education on chronic delinquency and its risks. *Psychological Bulletin*, 115, 28.

